

CONCEPTVERSLAG
van de informatiebijeenkomst over voorgestelde wijzigingen van de Gemeenschappelijke
regeling voor de ombudsman
op donderdag 30 juni 2016 van 09.00 tot 10.00 uur in kamer 2271 van het stadhuis Amsterdam

VOORZITTER: de heer Ünver (voorzitter presidium gemeenteraad Amsterdam)

aanwezigen: Almere: de heer Broer, de heer Van Duijn en mevrouw Piets
Waterland: mevrouw Strooper
Amsterdam: mevrouw Strengers, de heer Van Tilburg
Ombudsman: de heer Zuurmond, mevrouw Havelaar
Voorts aanwezig: mevrouw Van de Belt (notulist)

1. Opening

De voorzitter opent deze informatiebijeenkomst over de voorgestelde wijzigingen van de Gemeenschappelijke regeling voor de ombudsman om 9.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. Er volgt een korte voorstelronde.

2. Voorgestelde wijzigingen van de Gemeenschappelijke regeling voor de ombudsman

De heer Zuurmond verduidelijkt dat een aantal gemeenten vandaag afwezig is, maar Diemen heeft wel aangegeven akkoord te zijn. Aanleiding voor de wijzigingen is dat een aantal handelingen heel veel tijd vergt als het om zeven gemeenten gaat. Het bedrag van de gemeente Amsterdam is extreem groot in vergelijking met de bedragen van de andere gemeenten. Bovendien wijzigen die bedragen de facto niet. Het lijkt daarom overbodig elk jaar opnieuw begrotingsvoorstellen naar alle gemeenten op te sturen. Dat vormt slechts een enorme administratieve belasting en dat voegt niets toe. Tot nu toe is nooit aangegeven dat het anders moest en bovendien is het budgetrecht niet bedoeld om invloed te hebben op wat de ombudsman doet. Het bedrag staat vast, de verdeling staat vast, de stuksprijs staat vast en zelfs de verhoging staat vast omdat de prijsindexatie wordt gevolgd. In het ontwerp van de regeling is het zo dat men gaande de rit zo min mogelijk invloed moet kunnen uitoefenen om de ombudsman. Die dient immers zo onafhankelijk mogelijk te zijn. Bij de vaststelling van het profiel en bij de benoeming is het wel cruciaal dat raden hun invloed hebben. Dat is ook gebeurd bij de aanstelling van deze huidige ombudsman.

Amsterdam betaalt een heel groot deel van het budget. Die gemeente neemt sowieso alle overheadkosten voor haar rekening waaronder de kosten voor personeel en huisvesting. De andere deelnemende gemeenten betalen slechts de geschatte kostprijs per klacht. Twee mensen van het presidium zijn namens de raad van Amsterdam regelmatig in gesprek met de ombudsman, waar dan de bedrijfsvoering aan de orde komt. Dergelijke zaken kunnen indien nodig in die raad worden afgehandeld en dan hoeven niet alle deelnemende gemeenten te worden geraadpleegd. Dat is de ratio achter de wijzigingsvoorstellen.

Inmiddels willen nieuwe gemeenten toetreden, waaronder Amstelveen. Dat zou een enorme hoeveelheid werk van de andere gemeenten vragen en dat onderstreept het belang meer zaken te mandateren aan Amsterdam. Iedere gemeente heeft een ultiem machtsmiddel: zich onttrekken aan de regeling. Dan blijft staan dat deelnemende gemeenten aan de voorkant sterk hebben kunnen sturen op de selectie van de ombudsman.

Artikel 5, lid 5, toetreding en uittreding

Mevrouw Strooper wijst op de brief van de gemeenteraad Waterland. Die staat achter de zaken die zijn geschetst. De raad is benieuwd naar de reactie op die brief. In de huidige regeling kon de gemeente Waterland zo uit de regeling stappen omdat ze er zo heel beperkt gebruik van maakt. Nu komt de financiële afhandeling daarvan in handen van de raad van Amsterdam te liggen op voorstel van de ombudsman. De raad stelt voor de vastgestelde regeling, dus de huidige passage, gewoon te laten bestaan voor de kleine gemeenten. De raad van de gemeente Waterland zal waarschijnlijk wel akkoord gaan mits wordt aangegeven dat uittreden van de kleine gemeenten blijft zoals het is.

De heer Zuurmond verduidelijkt dat de financiële afhandeling voor de gemeente Waterland praktisch nul zou bedragen. Nu zouden alle raden daarover moeten beslissen. Dat vergt zeven verschillende besluitprocedures. Daarom ligt dit voorstel er om het bij een gemeente te beleggen, bij Amsterdam. Hij doet het volgende voorstel. In principe stelt de Amsterdamse raad het vast, tenzij de betrokken gemeente er moeite mee heeft en in dat geval wordt het voorgelegd aan alle deelnemende gemeenten. Dat zou een goed werkbare tussenoplossing kunnen vormen.

Mevrouw Strooper denkt dat deze tussenoplossing voor de raad van Waterland acceptabel zou kunnen zijn er daarbij van uitgaande dat de huidige financiële uittredingsbepaling voor kleine 'afnemers' (art. 5, vijfde lid) behouden blijft in de nieuwe regeling. Dus dat de uittredingsbijdrage nihil is.

De heer Broer meent ook dat een piepsysteem een mooi middel zou zijn. Die wens klinkt ook vanuit Almere.

Daarbij wordt nogmaals opgemerkt dat het voor kleine gemeenten een verwaarloosbaar bedrag zal vergen. Aldus afgesproken.

Artikel 6, lid 1, wijziging en opheffing

Voorgesteld wordt wijziging en opheffing op voorstel van de ombudsman te mandateren aan Amsterdam – dus niet meer op voorstel van een van de andere raden. De gedachte daarachter is dat iedereen mag meepraten als er een financieel belang aan zit. Is dat niet het geval – bijvoorbeeld de komst van een kinderombudsman in Amsterdam die een wijziging van de verordening vergde – dan vormt dat piepsysteem altijd nog een mogelijkheid.

Mevrouw Strooper benadrukt het doel van de gemeenschappelijke regeling: gezamenlijk afspraken maken, dus voorleggen aan de gemeenteraad. Een raad kan een voorstel doen, Amsterdam beslist en dat voelt niet prettig.

De heer Zuurmond begrijpt dit als het majeure zaken betreft maar voor kleine dingen vormt het een onwaarschijnlijke belasting. Verordeningen worden dikwijls op kleine dingen tussentijds bijgesteld en het voegt niets toe voor alle bijstellingen langs alle raden te gaan. Ook hier zou een piepsysteem kunnen gelden, dan draai je het systeem om: in principe is dit de werkwijze en als er iets speelt, dan komt Amsterdam uiteraard voor een goed gesprek naar de kleine gemeenten. In 99% van de gevallen gaat het prima en voor dat ene geval is er dan het piepsysteem. Dat verhoogt de efficiëntie qua tijd en geld.

Mevrouw Strooper zal dit de raad van Waterland voorleggen.

De heer Broer constateert dat het niet alleen gaat om de uitzonderingsgrond van financiële gevolgen maar ook om bevoegdheden. De enge benadering van een wijziging van financiële gevolgen zou voor de gemeente Almere te beperkt zijn. Een alternatief zou zijn: 'bij grote gevolgen in de wijziging van bevoegdheden'.

De voorzitter kan zich een grote wijziging van bevoegdheden niet voorstellen. Het is een gemeenschappelijke regeling. Er is wel degelijk een moment om naar elkaar te luisteren. Hij zou willen voorkomen dat die tafel standaard wordt opgetuigd.

Artikel 9, het onderzoek

Mevrouw Piets memoreert dat het nu zo is dat binnen een maand wordt gereageerd en voorgesteld wordt dat de ombudsman die termijn bepaalt. Ze benadrukt het belang van heldere afspraken om misverstanden te voorkomen.

De heer Zuurmond vindt dat kleine informatieverzoeken eigenlijk binnen een week afgehandeld moeten kunnen worden. Nu staat er een maand en veel mensen nemen dan ook die maand. Dat is slecht voor de doorlooptijd. Daarom is meer flexibiliteit gewenst, in een extreem geval bijna per omgaande, dus naar bevind van zaken. Soms zijn zaken echt spoedurgent.

Dit artikel kan zo blijven staan.

Artikel 18, lid 2, rechtspositionele aanspraken en verplichtingen

Mevrouw Piets geeft aan dat andere gemeenten helemaal niet komen kijken bij rechtspositionele zaken. Het is de vraag wat men als belangrijke financiële gevolgen ziet, wat men als betrokken beoordeelt.

Die gevolgen liggen nu bij Amsterdam. Het gaat ook de rechtspositie van de individuele ombudsman aan en dan is het wel zaak om één baas te hebben. Hier gaat het echt over de aanstelling, het pensioen en de onkostenvergoeding van de ombudsman. Niemand kan zich iets voorstellen bij dit artikel. Eigenlijk dekken de artikelen 5 en 6 dit al.

Afgesproken wordt artikel 18, lid 2 te schrappen.

Artikel 7 en 19, uitbreiding takenpakket

De heer Broer begrijpt dat er bij een plaatsvervanger sprake kan zijn van een aanstelling. Als het gaat om integriteit is een onafhankelijke persoon buiten het stadhuis belangrijk voor raadsleden omdat die ook voor burgers echt onafhankelijk kan opereren. De vraag ligt voor of een aanstelling de onafhankelijkheid niet aantast. De ombudsman beweegt mee van strakke onderzoeken naar adviseren, meekijken en meepraten. Dat kan rolverwarring geven en naar de buitenwereld dient die onafhankelijkheid overeind te blijven.

De heer Zuurmond licht toe dat Almere geen grip heeft op de rechtspositieregeling van Amsterdam. In dit geval gaat het over de plaatsvervanger. Die was voor 3/10 werkzaam via een inhuurregeling met de rechtbank. Betaling geschiedde per dagdeel. Nu is er een kinderombudsman bijgekomen. 8 keer een dagdeel betalen is niet alleen duur, maar ook juridisch onwenselijk. Daarom is er een tijdelijk contract gekomen met een terugkeerregeling: bij beëindiging van het contract kan deze functionaris terug naar de rechtbank. Geen enkele gemeente heeft daar grip op behalve Amsterdam. Ingevolgde de wet hebben alle ambtenaren die voor de ombudsman werken, de rechtspositieregeling van Amsterdam en de gemeentesecretaris heeft uiteindelijk zeggenschap over al het personeel. De ombudsman geeft nooit een advies waarbij hij in termen van uitvoering belang heeft. Wel is de manier van adviseren anders. Adviezen staan niet eenmalig ter kennis in rapporten, maar een ombudsman moet met de apparaten in gesprek gaan om ze te laten leren. Het gaat dus om een interactieve werkvorm. In principe verandert er in termen van onafhankelijkheid niets: de ombudsman is echt onafhankelijk. Niet het feit dat hij adviezen geeft, is gewijzigd, maar wel de wijze waarop hij adviezen geeft. Hij stelt voor 'tenzij het strijdig is in het belang van de onafhankelijkheid van de ombudsman' toe te voegen.

Afgesproken wordt dat die bijzin wordt toegevoegd aan artikel 19. En dan geldt natuurlijk ook nog artikel 5, het piepsysteem.

Voorts wordt afgesproken dat bij het aanbieden van de nu voorgestelde wijzigingen ook de aanleiding van die wijzigingen wordt gegeven.

In plaats van het presidium wordt telkens gesproken van het presidium van Amsterdam.

3. WVTTK en Rondvraag

Desgevraagd licht de heer Zuurmond toe dat gemeenteraden meer jaren een voorspelbaar bedrag willen zien. Het aantal klachten bij Almere en Zaanstad liep dramatisch op en dat bedrag hadden gemeenten niet in hun begroting staan. Van elke klacht die de ombudsman nu registreert, staat in het systeem hoe die moet worden geteld. Daar rapporteert de ombudsman vervolgens per kwartaal over. Zo hebben gemeenten geen opneemdefinanciering en is er zekerheid over het bedrag dat ze moeten betalen. Dat geeft ook veel meer sturingsmogelijkheden en het voorkomt problemen achteraf.

4. Sluiting

De voorzitter bedankt iedereen voor zijn inbreng. Met het verslag komt ook de terugkoppeling naar de deelnemers met het document met wijzigingen voor alle raden. Hij sluit de vergadering om 9.45 uur.